

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2016 | II.

**Vízügyi gyakorlatokról
INTERREG és KEHOP pályázatainkról
Mintavevő Munkacsoportunk sikeres akkreditációja
230 éve született Beszédes József
Vízi emlékhelyek – Dunai partfal, Mohács**

TARTALOM

MÁRK László Előszó	3
Cser Valéria Ős-Dráva Program	4
Hegedüs Gergely Pályázataink az Interreg Magyarország-Horvátország Együttműködési Programban	5
Cser Valéria KEHOP keretből történő várható vízgazdálkodási fejlesztések a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon	6
Burián Alajos Szakmai látogatás Szarajevóban	8
Sindler Csaba A vízkészlet-gazdálkodási érdekek hatósági eljárásokban való képviselőjének változása	9
Sindler Csaba Osztályok bemutatkozása: Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály	10
Domány András Külföldi partnerek is érdeklődnek a hazai tározók iránt	11
Horvai Valér Mintavevő Munkacsoportunk sikeres akkreditációja	12
Balogh József A nagymunkagép beszerzés tapasztalatai	13
Mosonyi Zoltán Árvíz/vízkár esemény/vízminőségi kárelhárítás igazgatóságunkon	14
Pinczehelyi-Tátrai Tímea Duna Nap a Tiszán	15
Balogh József Védelmi osztag gyakorlat Balatonőszödön	16
Pál Irina Magyar-horvát hordalékmérési találkozó Baracson	17
Horváth Gábor Országos vízrajzi mérőgyakorlat	18
Kulcsár László Vízrajzi műszerek beszerzése	19
Pinczehelyi-Tátrai Tímea Szakmai elismerés a Víz Világnapján	20
Pinczehelyi-Tátrai Tímea Víz Világnapi ünnepség	21
Madarász Zsuzsanna Vízügyi képzés Baracson	22
Klein Judit Vízügyi középiskolások a Duna Múzeumban	22
Klein Judit 230 éve született Beszédes József vízépítő mérnök	23
Klein Judit Vízügyi nyári gyakorlat igazgatóságunknál	24
Klein Judit Vízi emlékhelyek – Dunai partfal, Mohács	25
Klein Judit Kerékpártúra a Kis-Balatonnál	26
Klein Judit Terepbejárás új kollégák számára	26
Pinczehelyi-Tátrai Tímea Egy volt „vízügyes” művészeti törekvései	27
Búcsúzunk	28
Ózdi Annamária versei	29

Előszó

MÁRK László

igazgató

Tisztelt Olvasó!

Előző – márciusban megjelent – kiadványunkban részletesen foglalkoztunk a 2007-2013 közötti Európai Unió programozási időszak projektjeinek lezárásával, azokkal az eredményekkel, amelyek hatásai a jövőre nézve hosszabb távon is meghatározók.

A projektek lezárása bizonyos esetekben természetesen nem jelenti a munka befejezését, hiszen a projektek egy részénél olyan nagy horderejű feladatok elindítására, megalapozására került sor, amelyek folytatása szükségszerű. Gondoljunk csak a VízGeo projektre, ami az ágazati informatika alapjait érinti és további folyamatos fejlesztést igényel, vagy az elkészült Nagyvízi Mederkezelési Tervre, amelyben sok, a jövőben végrehajtandó feladat került meghatározásra. Mindezek előrehaladásáról is igyekszünk alkalomról-alkalomra beszámolni.

Ez évben megkezdjük a 2014-2020 közötti időszak projektjeinek ütemes előkészítését is, ami esetünkben jelenleg három KEHOP pályázat beruházói feladatainak ellátását jelenti 13 milliárd Ft-ot meghaladó összértékben.

Tekintettel arra, hogy a felzárkóztatást szolgáló EU-s strukturális alapok által biztosított források 2020-szal bezárulnak, nagyon fontos, hogy ezeket a forrásokat hatékonyan használjuk fel a fejlesztésekhez. A KEHOP-os forrásokon felül lehetőséget látunk egyéb EU-s pályázati programok kiaknázásában is, amelyek további fejlesztési forrásokkal kecsegtetnek.

A sikeres pályázás alapfeltétele a többi között a kiterjedt és szoros partnerkapcsolat, amelyre változatlanul nagy hangsúlyt fektetünk. Ennek érdekében gyakran egyeztetünk „hagyományos” partnereinkkel (horvát kollégák), de igyekszünk új kapcsolatokat is kialakítani (bosnyák kollégák).

A közelmúltban a társulati vízfolyások döntő többségének átvételével kezelői feladataink bizonyos körzetekben jelentősen megnöttek, ezen feladatok ellátását segítő új felügyelői körzeteket alakítottunk ki, besúríttuk területi egységeink hálózatát, növeltük a területi jelenlétet.

Aktuális eseményként beszámolhatunk arról is, hogy megtörtént a vízminőségi mintavevő csoportunk akkreditálása.

Ettől fogva lehetőségünk lesz a vízminőségi káresemények gyors kivizsgálására, elősegítve a még gyorsabb és hatékonyabb kárelhárítást. A csoport tevékenysége a jövőben lehetőséget biztosít

majd a kezelésünkben lévő vízfolyások vízminőségi állapotának mind teljesebb megismeréséhez is.

Jelenleg is kiemelt feladatunk a Balaton megemelt vízszintjének károsítás nélkül tartásához szükséges beavatkozások megtervezése, kivitelezése. Működési területünkön ez alapvetően a déli parti vízfolyások vízszállító képességének fokozását, a művek biztonságos kiépítését jelenti.

Az előttünk álló aktuális feladatok között még kiemelném a kezelésünkben lévő művek (vízfolyások, vízi létesítmények) közelgő felülvizsgálatát, ami rendszeres éves feladatként jelentkezik és alapvető célja az állapotértékelés, valamint a szükséges beavatkozások (fenntartási munkák, fejlesztési munkák) meghatározása.

Röviden tájékoztatjuk továbbá kedves olvasóinkat a napi munkavégzés egyéb eseményeiről, így mérő- és védelmi gyakorlatainkról, szakmai találkozókról, de igyekszünk a szakmai feladatokon túl a „vízügyes létformához” lazábban kötődő tevékenységekről is beszámolni (kirándulások, hobbi stb.).

Mindezekről, és még sok másról olvashatnak kiadványunkban, bízom benne, hogy nem haszon nélkül!

Ős-Dráva Program

Cser Valéria

vízrendezési ügyintéző

Vízrendezési és Öntözési Osztály

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat 2. mellékletében, a 41. sorban nevesített, „Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban” című projekt kiemelt projektként szerepel.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma által kidolgozott pályázat 2016.03.18-án került benyújtásra.

A projekt kapcsán megjelent az Ős-Dráva Programmal összefüggő feladatokról és azok finanszírozásáról szóló 1321/2016. (VII. 1.) Korm. határozat.

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program 1. prioritása keretében megvalósuló egyes árvízvédelmi és vízgazdálkodási célú projektek tekintetében a költségek ingatlanvásárlásra történő átcsoportosításáról, valamint a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló 1323/2016. (VII. 1.) Korm. határozatban a projekt indikatív támogatási kerete 11 220 000 000 Ft.

A projekt kapcsán eddig elvégzett feladatok:

- A kommunikációs terv elfogadása az Irányító Hatóság és a Nemzeti Kommunikációs Hatóság által.
- Felelős akkreditált közbeszerző kiválasztása, szerződés megkötése.
- „Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban” című KE-HOP-1.3.0-15-2016-00014 azonosító számú projekt előkészítési feladatainak végrehajtása tárgyában vállalkozási szerződés megkötése.

Projekt bemutatása:

A fejlesztés célja az Ős-Dráva Programban tervezett területen a fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása, a vízvisszatartást, vízkészlet megőrzést támogató és a vizek mennyiségi és minőségi védelmét szolgáló, a tájhasználat-váltást, az ökológiai szempontokat figyelembe vevő vízgazdálkodási rendszer megvalósítása érdekében.

A felmért- és a távlati vízigények, valamint a rendelkezésre álló vízkészletek alapján a térségben az alábbi vízgazdálkodási beavatkozások megvalósítását tervezzük:

- A belvízvédelmi- és helyi vízkár-elhárítást biztosító medrek és egyéb vízállásmentesítő felújítása, építése. A vízelvezető rendszerek egymással összhangban történő vízkormányzását javító lokális beavatkozások végrehajtása.
- A nyári aszályos időszak vízpótlását biztosító víztározók, medertározások létesítése.
- A rendelkezésre álló felszíni vízkészletek szétosztását, vízátervezését biztosító vízkormányzási rendszerek létesítése.
- Duzzasztók építése, oldalműtárgyak felújítása, létesítése.
- A holtágak, mellékágak és egyéb vízterek vízpótlási lehetőségének megteremtése.
- Szivattyús vízkivételi hely kialakítása, szivattyúállások létesítése. A meglévő üzemi árkok működőképességének javítása mobil szivattyúállások kiépítésével.
- A mélyterületi vízvisszatartási lehetőségek megvalósítása.

A fejlesztés eredményeként a felújított és épített új létesítményekkel megvalósítható a területen a vízvisszatartás, hatékonyabb, rugalmasabb vízgazdálkodási rendszer működtetése, az aszályos időszakokban is a tájhasználat váltást figyelembevevő többcélú vízellátás biztosítása lehetővé válik, mérsékelhető a belvíz és helyi vízkárok.

Pályázataink az Interreg Magyarország-Horvátország Együttműködési Programban

Hegedüs Gergely

vízkezelési referens

Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Az Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020 között zajló európai uniós program, amely az EU-s tagországok határ menti, régiók közötti gazdasági együttműködésének előmozdítását, az oktatás fejlesztését, a természeti és környezeti értékek megőrzését, a turizmus fejlesztését támogatja. A nyertes projektek megvalósítását 85%-ban az Európai Unió finanszírozza. Jelen program gyakorlatilag a korábbi IPA 2007-2013 program utódának tekinthető.

Az első pályázati felhívás 2016. május 31-ével zárult le, melyre a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 7 projekttel pályázott a horvát és magyar partnerekkel közösen. A Vízügyi Igazgatóság a pályázatok révén fontos célként kezeli a vízügyi szempontokkal párhuzamosan a Dráva, illetve Duna térségének fejlesztését, lehetőségeinek kiaknázását, ezzel együtt a természet védelmét, megőrzését.

A benyújtott pályázatok többek között nagy hangsúlyt helyeznek a turizmus fejlesztésére. A kerékpáros turizmus fejlesztését segíti elő a töltések koronaburkolása, illetve felújítása a Fekete-víz és a Duna töltésén, valamint egy fahíd építése a Fekete-vízen.

A Fekete-víz töltése, jelenleg még burkolat nélkül

Az EuroVelo kerékpárút rendszerhez való csatlakozás eredményeként a Duna és Dráva menti árterek nyújtotta természeti szépségek a kerékpáros turisták számára is kényelmesen elérhetővé válnak. Turisztikai információs táblákat helyezünk el a drávai mellékágak környezetében és két madármegfigyelő hely is létesül. Horgászhelyek megújításával és őshonos halfajok telepítése révén növelhetjük a térség horgászturisztikai

vonzerejét is. A turisztikai fejlesztések segítségével a térség gazdasági lehetőségeinek növekedését is elő kívánjuk segíteni.

Meglévő hídpillérek a Fekete-vízen

A természeti környezet megőrzését, valamint ahol szükséges, ott beavatkozásokkal a jó ökológiai állapot elérését és megtartását tűztük ki célul, mely szintén több pályázatunk fontos eleme. Erre példa a Boros-Dráva mellékágban lerakódott iszap eltávolításával a jobb vízminőség elérésének terve, illetve a Dráva többi mellékágának részletes vizsgálata, amely megalapozza a jövőbeni fejlesztési, ökológiai állapot javítási lehetőséget.

Célunk a hajózási lehetőségek növelése, melynek érdekében vizsgálni tervezzük a drávai hajóút későbbi fejlesztési lehetőségeit, pl. információs táblákkal és digitálisan elérhető térképekkel segítve annak turisztikai attrakciójának növelését a Dráva magyarországi, természeti szépségekben bővelkedő szakaszán.

A Völgységi-patakon és a Karasica vízgyűjtőjén tervezett hidrometeorológiai hálózat fejlesztése új mérőműszerekkel járul hozzá az árvízi biztonság növeléséhez az áradások előrejelzésével, ezáltal csökkentve, illetve megelőzve az esetleges károkat.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság részvételével beadott pályázatok:

- A Dráva hajóújtjának turisztikai célú fejlesztése
- A kerékpáros turizmus fejlesztése a Duna-Dráva régióban
- Boros-Dráva magyarországi szakaszának revitalizációja
- Duna-Dráva terület ökológiai használatának komplex elemzése
- Az alig kihasznált határon átnyúló turisztárványosságok és azok elérhetőségének fejlesztése
- A Dráva-menti holtágak felderítése és rekonstrukciója
- Az áradás-előrejelző rendszer hidrometeorológiai hálózatának fejlesztése a Völgységi-patak és a Karasica-vízfolyás vízgyűjtőjén

A program első felhívásának eredményhirdetése 2016. év végére várható. Bízunk abban, hogy a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság részvételével beadott pályázatok közül minél többet bírálnak el pozitívan és részesülnek támogatásban, ezáltal lehetőséget adva a régió fejlődésének, előrehaladásának, természeti értékei gyarapodásának és nem utolsósorban turizmusa fejlesztésének.

A Dráva

KEHOP keretből történő várható vízgazdálkodási fejlesztések a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon

Cser Valéria

vízrendezési ügyintéző

Vízrendezési és Öntözési Osztály

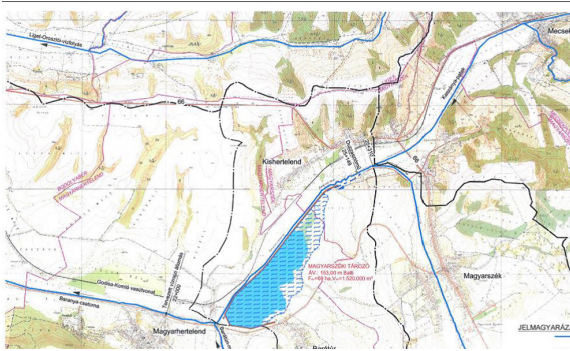
Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciumában a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozatban nevesített két kiemelt projekt valósul meg:

- *„Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban”* című projekt (KEHOP-1.3.0.)
- *„Záportározó építése a Baranya csatorna vízgyűjtőjén”* című projekt (KEHOP-1.5.0.)
- Ezen túl szintén a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozatban *„Belvízi szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója”* projekt címen nevesített kiemelt projekt megvalósítására az Országos Vízügyi Főigazgatóság és kilenc Vízügyi Igazgatóság konzorciumában kerül sor.

A *„Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban”* című projekt célja, az Ős-Dráva Programban tervezett területen a fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek a javítása, a vízvisszatartást, vízkészlet megőrzést támogató és a vizek mennyiségi és minőségi védelmét szolgáló, a tájhasználat-váltást, az ökológiai szempontokat figyelembe vevő vízgazdálkodási rendszer megvalósítása érdekében.

A projekt indikatív támogatási kerete 11 220 000 000 Ft. A pályázat 2016.03.18-án került beadásra, aláírt támogatási szerződése még nincs, előkészítő munkái megkezdődtek (kommunikációs terv elfogadtatása, beszerzések).

A *„Záportározó építése a Baranya csatorna vízgyűjtőjén”* című projekt célja a Baranya-csatorna vízgyűjtő területén a Magyarországi-tározó megvalósításával mérsékelni az árvízveszélyt. A Magyarországi tározó megépítésével nő a visszatartható víz mennyisége, mérséklődnek a vizek többletéből, vagy hiányából származó

Magyarorszéki tározó

kedvezőtlen hatások a közvetett és közvetlen hatástereületen. A tározó a komplex hasznosíthatósága miatt további gazdasági lehetőségeket teremt a térségben (mezőgazdasági, jóléti stb.).

A projekt indikatív támogatási kerete 1 907 000 000 Ft. A pályázatot a konzorcium 2016. február hónapban nyújtotta be. A támogatási szerződés 2016.07.21-én került aláírásra. Beszerzések történtek a felelős akkreditált közbeszerzési szakértő kiválasztására, a megvalósíthatósági tanulmány és 2 db ajánlati terv elkészítésére, valamint a területszerzési feladatok és az ingatlanforgalmi értébecslési feladatok elvégzésére. A megvalósíthatósági tanulmány az Irányító Hatóság részére minőségbiztosítás céljából megküldésre került. A FIDIC (Federation International des Ingenieurs Conseils, jelentése: Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége) mérnök-műszaki ellenőr ajánlati felhívás kiküldésre került. A Nemzeti Kommunikációs Hatóság és az Irányító Hatóság jóváhagyta a Kommunikációs tervet. A kiviteli munkák előreláthatólag 2017 őszén fognak megkezdődni és várhatóan 2019 őszén fejeződnek be.

A „Belvízi szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója” című projekt részeként fog megvalósulni az Ordacsehi szivattyútelep rekonstrukciója.

A Ordacsehi szivattyútelepen jelenleg az 1970-es évek elején gyártott 2 db CLW 350 és ugyancsak 2 db CLW 500 típusú gépegység biztosítja a 2,1 m³/s -os maximális kapacitást. A rekonstrukció megvalósítása alapvetően a 4 db gépegység korszerűbb, azonos kapaci-

Ordacsehi szivattyútelep - kezelőépület

tású egységekre történő cseréjét, a hozzájuk tartozó elektromos vezérlés és automata üzemmód kiépítését, meglévő csővezeték felújítását, az uszadék-fogó felújítását és a kezelőépület felújítását tartalmazza az engedélyben foglalt értékek keretében. A tervezett beruházás megvalósítását követően azonos lekötött teljesítmény mellett mintegy 20%-os vízszállítási kapacitásnövekedés és 20%-ot elérő illetve meghaladó energia megtakarítás érhető el. A kapacitás növekedése esetén azonos vízmennyiség átemelése a befogadóba rövidebb idő alatt kivitelezhető, így a felhasználásra kerülő villamos energia mennyisége csökken, a telep fajlagos energia hatékonysága növekszik.

Ordacsehi szivattyútelep - szivattyúk

Ordai árok - szivattyútelep szívócsatornája

A projekt indikatív támogatási kerete 68 000 000 Ft. A pályázatot a konzorcium 2016. február 17-én nyújtotta be. A támogatási szerződés 2016. július 27-én került aláírásra. A projekt kapcsán a felelős akkreditált közbeszerző kiválasztása megtörtént. Jelenleg a Megvalósíthatósági Tanulmány készítése van folyamatban. A mérnöki munkára és a kivitelezésre az ajánlati terv készül jelenleg.

Szakmai látogatás Szarajevóban

Burián Alajos

osztályvezető

Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Bosznia és Hercegovina Államszövetségnél, ezen belül a Szarajevói Kantonba Dr. Muharem Šabić gazdasági miniszter úr meghívására 2016. június 29-30. között vízgazdálkodási szakmai látogatást tettünk.

A miniszter úrral, valamint az egyes „vizes” szakterületekért felelős intézmények vezetőivel és képviselőivel kölcsönösen egyeztettük a közös vízgazdálkodási kérdéseket, ezen belül is kitértünk a(z):

- szervezetek bemutatására, felépítésére és a felelősségi körökre;
- vízügyi szektor finanszírozására, az EU-s alapok bevonásának lehetőségére;
- Szarajevó vízellátására, szennyvíz elvezetésére és tisztítására, ezek problémáira;
- vízbázis védelemre;
- vízgyűjtő laborvizsgálatokra, vízminőségi kárelhárításra és monitoringra;
- árvízvédekezésre és a Vízügyi Információs Rendszerre;
- folyószabályozási kérdésekre.

Látogatásunk során sok érdekes információt kaptunk a térség „vizes” dolgairól, eredményeiről és problémáiról. Ezek közül ki kell emelnünk, hogy Szarajevó vízellátása és szennyvíz elvezetése rekonstrukcióra szorul, hiszen az átlagosan több, mint 50 éves hálózat mintegy 75 %-os veszteséggel „dolgozik” a rendszerbe betáplált és a mérőórákon regisztrált értékeket figyelembe véve. Jó hír viszont, hogy a természeti adottságok miatt víztisztításra gyakorlatilag nincs szükség, a víz mind mennyiségében, mind minőségben rendelkezésre áll. A város dinamikus fejlődése miatt azonban további tározók építésével lehetne a vízellátás biztonságát növelni.

A szennyvíztisztítás területén is nagy előrelépést tapasztaltunk. A délszláv háborúban megsemmisített szennyvíztisztító telep újraépítése után a teszt üzem most zajlik, s bár anyagi források miatt még nem a

teljes rendszer épült ki, azonban végleges formában mintegy 400.000 lakosra tervezett telep mindenképpen biztosítani fogja Szarajevó szennyvíztisztítását.

Nagyon fontos megemlíteni az állami labor működését. Gyakorlatilag minden paraméter vizsgálatára alkalmas labor a legkorszerűbb berendezésekkel van felszerelve, amely nem csak a szükséges vizsgálatokat végzi, hanem a kisebb laborok ellenőrzése is itt folyik. Mind a szennyvíztisztító telepet, mind a labort volt alkalmunk megtekinteni Butilában.

Az árvízveszélyekről is volt alkalmunk részletes tájékoztatást kapni és adni. A magyarországi rendszerek ismertetése után meghallgathattuk a szarajevói állapotokat, problémákat. Elmondhatjuk, hogy a nagyvízi meder tekintetében hasonló „cipőben járnak”, mint mi. Az elmúlt évtizedekben beépített nagyvízi meder bizony veszélyezteti a lakosságot és az ott lévő értékeket, melyek megvédése nem könnyű feladat. Gyakorlatilag a kisebb település részeket külön kell védeni az árvízektől. Ez mellett folyószabályozási eszközökkel is próbálják csökkenteni a veszélyeztetést, két munkát is volt alkalmunk megtekinteni e témában.

A vízügyi Információs Rendszerük sokkal előrehaladottabb, mint a miénk. Érdemes kiemelni azt a lakosság számára is elérhető alkalmazást, mely pontosan, helyrajzi szám szerint, térképen ábrázolva megmutatja az árterületen történő elhelyezkedést és veszélyeztetettség mértékét. Emellett egyértelműen látszott, hogy a rendszer sokkal több bemenő adattal van feltöltve, mint a magyarországi hasonló program.

Össességében a látogatás nagyon hasznos volt. Megállapodtunk, hogy keresni fogjuk az EU-s források bevonásának lehetőségeit a problémák kölcsönös megoldására. A magyarországi gyakorlatok átadása céljából pedig meghívtuk Magyarországra, Pécsre miniszter urat és a vízügyi szektorban érintett kollégáit egy hasonló látogatásra, ismeretszerzésre, információ átadásra és nem utolsósorban egy baráti találkozóra.

A vízkészlet-gazdálkodási érdekek hatósági eljárásokban való képviselésének változása

- A 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet módosítása kapcsán -

Sindler Csaba

osztályvezető

Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály

A téma aktualitásának és fontosságának megértéséhez több mint 10 évet kell visszamennünk az időben. **2015. március 1-i határidővel** ment ugyanis végbe a közigazgatás azon átszervezése, mely eredményeképpen került a **vízügyi hatósági jogkör az (akkor) Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságoktól elvételre**, egyúttal az (ugyancsak akkor) Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek – mint zöld hatóságok – kezében összpontosításra.

Ez a változás a vízgazdálkodás, vízkészlet-gazdálkodás területén érdekes kettősséget eredményezett. Bár egyes jogszabályok – úgymint *a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény*, illetve *a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet* – egyértelműen megfogalmazták, hogy a **vízügyi igazgatóságok gondoskodnak az állami tulajdonban levő felszíni és felszín alatti vizek vagyongazdálkodásáról, ezen belül a vízkészletek számbavételéről, elosztásáról és hasznosítási lehetőségeinek megőrzéséről**, a vízkészletek védelmét érintő vízügyi szakmai érdekek hatósági eljárásban való érvényesítésének jogszabályi megalapozottsága hiányzott. Vagyis a vagyongazdálkodási és az engedélyezési feladatok ily' módon való teljes különválasztása a gyakorlatban azt jelentette, hogy bár a rendelkezésre álló vízkészleteket a vízügyi igazgatóságok tartották nyilván és kellett volna gondoskodniuk a vízkészletek fenntartásáról, hosszútávon fenntartható használatáról, az új vízhasználatokra az engedélyt a területi vízügyi hatóságok – 2014 ősze óta a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok – adták ki, rendszerint a vízügyi igazgatóságok vízkészletek megőrzésére és védelmére irányuló szakmai véleményének, álláspontjának kikérése nélkül.

A probléma átmeneti megoldását jelentette a *vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet* azon előírásának 2015. év végétől történő gyakorlati alkalmazása, mely szerint, ha a vízhasználat állami tulajdonban lévő vizeket érint, a működési területével érintett vízügyi igazgatóság a vízügyi hatósági eljárásban ügyfélnek minősül. Az **ügyféli jogosultságok** közül (többek között) az

eljárási cselekményben való részvételi és a nyilatkozattételi jogosultság volt az, amelyek lehetőséget kínáltak az igazgatóságnak a vízkészlet-gazdálkodási érdekek vízjogi engedélyezési eljárásokban való érvényesítésére, ez azonban több hiányosságra is felhívta a figyelmet. A legfontosabb közülük az volt, hogy egyrészt az engedélyt kérő **ügyfeleknek a hatósági engedély iránti kérelemhez nem volt kötelező**

az igazgatóság tervezett vízigény rendelkezésre állására vonatkozó szakmai véleményének, hozzájárulásának kikérése, másrészt hogy az igazgatóság – hatósági értesítés útján – már csak a vízjogi engedély kérelmek vízügyi hatósághoz való benyújtását, azaz **az engedélyezési eljárás megindítását követően szerzett tudomást az engedélyt kérő ügyfelek új vízhasználati igényéről**. Ez különösen akkor okozott jelentős feszültséget, amikor az ügyfelek a beruházás megtervezése és az engedély iránti kérelem hatósághoz való benyújtása, így a tervezési munka elvégzése, valamint a tervezéshez és az engedélyezéshez szükséges nem csekély összegű költségek kifizetése után, az igazgatóság engedélyezési eljárás alatt tett ügyféli nyilatkozata alapján szembesültek azzal, hogy a tervezett beruházás a vízkészletek hiánya miatt nem vagy csak részben engedélyezhető.

Többéves szakmai és jogi előkészítő munka eredményeként végül 2016. június 13-tól vált hatályossá *a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet* azon módosítása, mely értelmében, ha a tervezett vízhasználat állami tulajdonban lévő vízkészletet érint vagy arra közvetlen hatással van, akkor az ügyfélnek már a hatósági engedély iránti kérelemhez mellékelni kell a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv **vagyongazdálkodási hozzájárulását**. A jogszabály e módosítását nyilvánvalóan nagy örömmel üdvözölte a vízügyi szakigazgatás, hiszen nem csak a **jogszabályi biztosítékai teremtdtek meg a vízkészletek hatékony** és így már a hatósági eljárásokban is kötelező érvénnyel képviselt **megőrzésének és fenntartásának**, hanem az ügyfeleket is kellőképpen ösztönzi a vízkészletek rendelkezésre állásával kapcsolatban az igazgatósággal történő előzetes szakmai egyeztetésre, elkerülve ráadásul ezzel a korábbi eljárásból eredő, fent említett tervezési és anyagi kockázatokat.

Osztályok bemutatkozása: Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály

Sindler Csaba

osztályvezető

Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási Osztály

A szakmai egység **2014. év eleje óta** működik a jelenlegi néven, hiszen akkor vált külön az (akkori néven) Vízgazdálkodási és Vízirajzi Monitoring Osztály a **Vízvédelmi és Vízyűjtő-gazdálkodási**, valamint a Vízirajzi és Adattári **Osztálya**.

A műszaki igazgató-helyettes irányítása és felügyelete alatt álló egység **feladatköre és tevékenysége rendkívül széles körű**. Foglalkozik – többek között – a Víz Keretirányelvvel és a vízyűjtő-gazdálkodási tervezéssel; a felszíni és felszín alatti vízkészletek és vízhasználatok nyilvántartásával, vízmérlegek készítésével és vagyongazdálkodási hozzájárulások kiadásával; víziközmű tevékenységgel; a vizek minőségének védelmével; távlati ivóvízbázisok fenntartásával; környezeti kármentesítéssel; a különböző szakmai tevékenységek határvízi egyeztetésével, valamint a Dél-dunántúli és a Dráva Résvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács és szakmai bizottságai titkársági teendőivel.

A vízyűjtő-gazdálkodási tervek készítését az Európai Bizottság által elfogadott 2000/60/EK Irányelv, röviden a **Víz Keretirányelv (VKI)** írja elő, melynek legfőbb célja az európai felszíni és felszín alatti vizek úgynevezett **jó állapotának** az elérése. E célkitűzés érdekében először 2009 decemberére kellett országos szinten, valamint az Igazgatóság működési területével érintett tervezési alegységek és a Dráva résvízgyűjtő vonatkozásában a **vízyűjtő-gazdálkodási tervek** elkészítésében részt vennünk (VGT1), majd azokat a 6 éves tervezési ciklusoknak megfelelően 2015. év végéig felülvizsgálunk (VGT2). Jelenleg a harmadik tervezési ciklus (VGT3) előkészítése történik.

Mint az állami tulajdonban levő felszíni és felszín alatti vízkészletek vagyongazdálkodójának, a vízügyi igazgatóságoknak kell gondoskodnia a **vízkészletek** számbavételéről, elosztásáról, hasznosítási lehetőségeinek megőrzéséről. E feladatkör keretében tartja nyilván az osztály a felszíni és felszín alatti vízkészleteket, valamint **vízhasználatokat**. **Vízmérlegek** készítésével

állapítja meg a még rendelkezésre álló természetes készleteket, melyekre alapozva **vagyongazdálkodási hozzájárulásokat** ad ki az új vízhasználatok hatósági engedélyezéséhez.

Külön említést érdemelnek a **víziközműves feladatok**, melyek közé sorolandók a működési területen található ivóvízellátó, szennyvízkezelő rendszerek és beruházások nyilvántartása, a települési szennyvízkezelési agglomerációk kijelölése és módosítása kapcsán végzett szakértői tevékenység, a víziközmű társulatok működésének szakmai felügyelete és természetesen az ezekhez kapcsolódó adatbázisok folyamatos frissítése és karbantartása.

A vízminőségi kérdések és feladatok egyre inkább előtérbe kerülésével a tavalyi évben Igazgatóságunk is felállította a több szervezeti egység dolgozóiból álló **Mintavéví Munkacsoportját**, mely szakmai és minőségügyi irányítását is az osztályunk szakemberei látják el. A felszíni vizekből és szennyvizekből történő mintavételek és a vizsgálati eredmények értékelésének célja a vizek állapotának nyomon követése és ellenőrzése, valamint az esetlegesen kialakuló szennyezések mielőbbi feltárása és elhárításának szakmai támogatása.

Tekintettel arra, hogy Magyarország közműves ivóvízellátása több mint 90 %-ban felszín alatti vízbázisok készleteinek a felhasználásával történik, rendkívül fontos – egyben kötelezettség is – a jövőbeni igények kielégítése céljából kijelölt **távlati ivóvízbázisok** Igazgatóság általi üzemeltetése, fenntartása, állapotuk nyomon követése érdekében történő monitorozása. A működési területen, a Dráva mentén 11 db távlati vízbázis 34 db kútja található, melyek által megcsapolt vízkészletek minőségének rendszeres vizsgálata és értékelése szintén az osztály feladatkörébe tartozik.

Igazgatóságunk Horvát Köztársasággal való szomszédos elhelyezkedéséből, ugyanakkor a vizek határok nélkülségéből adódóan, számos tekintetben van

szükség egyes vízgazdálkodási tevékenységek, kérdések **határon túli egyeztetésére**. Ennek intézményes kereteit az 1996-ban létrehozott Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottság működése teremti meg, mely Vízhatalom- és Integrált Vízgazdálkodási Albizottságának a munkájában vagyunk érdekelték. Ezen albizottságok munkája eredményeként történnek például a közös dunai és drávai mintavételek, vagy kerülnek kétoldali egyeztetésre a Víz Kezeltírányelv végrehajtása érdekében készített és felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási tervek.

Az Igazgatóság működési területével megegyező területi lefedettséggel működik a **Dél-dunántúli**, a Dráva részvízgyűjtő területével megegyező lehatárolással pedig a **Dráva Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács**, melyek titkársági és szakmai feladatainak ellátásában ugyancsak részt veszünk. A tanácsok – és az azon belül létrehozott szakmai bizottságok – működésének célja, hogy véleményezéssel, javaslatok

megfogalmazásával a területi szintű vízgazdálkodási feladatok egységes végrehajtását, valamint a vízügyi tervezés, vízépítés és szolgáltató tevékenység összehangolt működését biztosítsák, segítsék elő.

E fentiekből is látszik, hogy teendő számos területen akad bőven, de **12 fős csapatunkkal** igyekszünk mindenben helytállni, minden kihívásnak eleget tenni. Ehhez megfelelő alapot nyújt a kollégák szakirányú végzettsége – hiszen van közöttünk **építőmérnök, környezetmérnök, hidrogeológus, biológus, vegyész és közgazdász** – melyhez párosul a több éves, nem egy esetben a több évtizedes szakmai tapasztalat. Mivel mindkettő fejleszhető, sőt fejlesztendő, dolgozóink időről időre olyan szakmai fórumokon, előadásokon, tanfolyamokon vesznek részt, melyek szintén hozzájárulnak tudásuk, szemléletük, szakmai nyitottságuk további fejlődéséhez.

Külföldi partnerek is érdeklődnek a hazai tározók iránt

Domány András

műszaki ügyintéző

Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság szervezésében 2016. július 14-én Budapesten, az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) épületében került megrendezésre a „A magyarországi tiszai tározó építés tapasztalatairól” szóló szakmai rendezvény.

Az összejövetel célja az volt, hogy megismertessük a horvát vízügyi partnereinkkel a tiszai tározóink üzemeltetési rendszerét, a létesítési és üzemeltetési tapasztalatokat. Idén májusban, az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottság ülésén fogalmazódott meg vezetőink és a horvát partnerek fejében az ötlet, hogy ismereteink átadása érdekében érdemes lenne egy, a tiszai tározókról szóló előadást szervezni. A magyarországi tározóépítési tapasztalatairól az OVF és a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (KÖTIVIZIG) több kollégája tartott előadást a magyar és a horvát vízügyi vezetőség számára. Láng István főigazgató-helyettes úr a hazai árvízvédelemről, a magyarországi árvízvédelmi stratégiáról, míg dr. Váradi József elnök úr a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztésének előzményeiről, szakmai alapjairól tartott érdekes prezentációt. Dr. Kovács Sándor úr, a KÖTIVIZIG vízrajzi osztályvezetője a tározó rendszerek méretezését, hidrológiai és hidraulikai alapjait ismertette, Csibrán Zoltán osztályvezető úr a tározók gyakorlati alkalmazásáról tartott előadást a tiszaroffi tározó példáján keresztül bemutatva.

Emellett a VTT (Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztés) rendszerének jogszabályi megalapozásáról és engedélyezési eljárásáról is hallhattunk Dr. Varga Lilla jogi osztályvezető asszony előadásában.

A Horvát Vizek-től Zoran Đuroković vezérigazgató úr mellett Dinko Polić vezérigazgató-helyettes és minden horvát igazgató részt vett a rendezvényen, mely jól mutatja, hogy milyen nagy érdeklődés övezi a magyarországi tározási mintákat külföldi partnereink körében is. Horvát partnereink a szerb vízügyi ágazattal karöltve a jövőben kiemelt figyelmet fordítanak a Száva folyón történő tározási megoldásokra, mert a 2014-es szávai árvíz - mely 300 millió Eurós kárt okozott és 2 emberéletet is követelt - rámutatott az árvízvédelmi gyengeségekre, így a töltésfejlesztések mellett az árvizek szintjének csökkentését szolgáló tározók építését is előirányozták.

A nagymunkagép beszerzés tapasztalatai

Balogh József

szakaszmérnökség vezető-helyettes

Pécsi Szakaszmérnökség

2015-ben a vízügyi ágazatban még soha nem látott méretű gép és eszköz beszerzésre került sor, állítják egybehangzóan a 30-40 éve a szakmában dolgozó „öreg motoros” gépezetek.

Egy KEOP forrásból megvalósult projekt keretében több száz korszerű, nagy értékű, árvíz védekezési célt szolgáló, illetve fenntartó gép, berendezés, műszer került a területi igazgatóságokhoz, csaknem 10 milliárd Ft értékben. A beszerzés lebonyolítására szakbizottságok alakultak, amelyek igyekeztek a Vízügyi Igazgatóságok egyedi igényeit felmérni és figyelembe venni, azonban a rövid határidő, a közbeszerzés nehézségei miatt, végül mindössze 11 eszközcsoportban került sor pályázat kiírásra. Ebből sajnos 2 pályázat eredménytelenül zárult.

A gépek egyenlően kerültek elosztásra az igazgatóságok között, kis mértékben figyelembe véve a beadott igényeket, nem differenciálva az igazgatóságok méretével. Ez az elosztás a kis igazgatóságokat kedvezően érintette (pl. bennünket), ugyanannyi gépet kaptak, mint a nagyok, hátránya volt azonban a szétosztásnak, hogy olyan eszközöket is kaptak az egyes igazgatóságok, amelyeket nem, vagy csak ritkán tudnak használni. Ez sajnos a használatba vételt követően gyorsan ki is derült, az a kezdeményezés pedig, hogy az igazgatóságok a beszerzett gépeket igényeiknek megfelelően egymás között kicserélhessék eredménytelenül zárult.

A kezdeti használat tapasztalatai, hogy maradéktalanul elégedettek vagyunk a terepjáró gépkocsikkal (VW AMAROK, FORD), az új korszerű szivattyúkkal, a mozgékony gumikerekes kotróval, a nagy gém kinyúlású Caterpillar gépünkkel. Bár ez utóbbi sajnos máris meghibásodott és garanciális javítása nagyon elhúzódik, ami a jövőre nézve nem túlságosan biztató.

Nagy fejtörést okoz az MTZ kaszáló gépek kiváltására beszerzett John Deere-ek hasznosítása. Nem a számkra megszokott, eddig kizárólagosan használt adapterekkel kerültek leszállításra, használatuk pl. Hidrot gémmel csak átalakítást követően lehetséges. Túlságosan nagyok, nehezek a szűk csatornáinkon való munkálatokhoz. Bízunk abban, hogy átalakítást, pótlólagos eszköz beszerzést követően, kihasználtságuk növelhető lesz.

A Truxor úszónádvágó, a Pistenbully önjáró kasza csak speciális területeken használhatóak, ilyen kevés van működési területünkön, jó lenne bérbe adni ezeket azokban az időszakokban, amikor mi nem használjuk, de a projekt természetéből fakadóan ez nem lehetséges, még ha találnánk is bérbevevőt.

A fenti nehézségek ellenére mégis a legnagyobb gond a gépkezelők, szakemberek hiánya. Sajnos a meglévő nagy értékű gépek egy részéhez nem tudunk megfelelő kezelőt biztosítani.

Árvíz/vízkar esemény/vízminőségi kárelhárítás igazgatóságunkon

(OMIT – DDVIZIG közös törzsvezetési gyakorlat)

Mosonyi Zoltán

osztályvezető helyettes

Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) együttműködésével az Országos Műszaki Irányító Törzs (OMIT) gyakorlatot tartott 2016. június 21-én. (Az Országos Műszaki Irányító Törzs az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) védelmi szerve, amely akkor áll fel, ha több vízügyi igazgatóság egyidejű védekezése esetén szükségessé válik az országos koordináció, a hatékonyabb eszköz és létszám átcsoportosítás, információáramlás.)

A gyakorlatot előre meghatározott forgatókönyv alapján hajtottuk végre, melynek során a védekezést támogató kommunikációs rendszerünket az új Védekezési Információs Rendszer (VIR) modulok tesztelését és készség szintű begyakorlását láttuk el.

A három címbeli szimulált esemény műveleti időben 2016. június 14. 7:00 órakor kezdődött a DDVIZIG működési területén:

A Dráván levonuló árhullám a védelmi szakaszokon meghaladta az eddig mért legnagyobb vízszintet. A folyón Drávaszabolcsnál prognosztizált 640 cm-re tekintettel a DDVIZIG I. fokú árvízvédelmi készséget rendelt el 2016. június 15-én 6:00 órakor a Dráva bal parti árvízvédelmi töltésein. A készségi szintet az esti órákban II. fokú szintre emelte. A készség elrendelésével megkezdődött az előre jelzett rekord magasságú árhullámra való felkészülés. A felkészülés során kisebb magassági biztonsággal rendelkező szakaszokon megkezdődött a nyúlgát kiépítése, mely elsősorban a Majláth-pusztai gátőrzést érintette. A védekezésben a DDVIZIG szakemberei mellett az ország egyéb részéről átvezényelt szakemberek is közreműködtek. A III. fokú készségi szintet 2016. június 17-én 12:00 órakor értük el.

Az elképzelt szituációban az árvíz elleni védekezés mellett helyi vízkár esemény is történt:

A heves esőzések hatására a Bükkösi vízfolyás Bükkösd településen elöntéseket okozott. A bükkösi árapasztó műtárgyon az uszadékból torlasz keletkezett, ezért azonnali beavatkozásra volt szükség. A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a torlaszt sikeresen eltávolította. A vízfolyás tovább áradt, ezért a DDVIZIG Szentlőrinc település polgármesterével közösen megszervezte a 24 órás figyelőszolgálatot a bal parti szakaszra. Az esetleges depóniamagasításra a homokzsákok előkészítésre kerültek, melyek szükség esetén bármikor felhasználhatók. Királyegyháza külterüle-

tén (a településtől északnyugati irányban) a Bükkösi víz bal parti depónia átszakadása miatt a DDVIZIG javaslatot tett a királyegyháza polgármester részére a szükséges beavatkozásokra. Gilvánfánál a Bükkösi-árapasztó kisvízi meder telítettsége 100%, az oldalműtárgyakon a mentett oldalra a víz nem folyt ki. Állandó figyelőszolgálat itt is felállt. Az Okor-vízen és a Pécsi-vízen a kisvízi medrek szintén 100%-os telítettségűek lettek, a csatornaőrök folyamatos figyelőszolgálatot teljesítettek, felvették a kapcsolatot az érintett települések polgármestereivel.

A vízminőségi kárelhárítási gyakorlat szerint:

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságra érkezett bejelentés alapján Kölked település közigazgatási területén lévő Bédai-holtágon halpusztulást tapasztaltak. A csatornaőr az előzetes vizsgálat során megállapította a bejelentés térszerűségét. A káresemény kivizsgálása érdekében a DDVIZIG tájékoztatta a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságot, a Baranya Megyei Kormányhivatal illetékes főosztályait. Az értesítésekkel egy időben I. fokú vízminőségi kárelhárítási készség került elrendelésre. Az igazgatóság Mintavéő Munkacsoportjának munkatársa a helyszíni vizsgálat során megállapította, hogy az oldott oxigén mennyisége kritikusan alacsony. A halpusztulás okának felderítése céljából laboratóriumi vizsgálat elvégzéséhez mintavétel történt, III. fokú vízminőségi kárelhárítási készség került elrendelésre.

Az érintett szervek bevonásával megtörtént a káresemény kivizsgálása. A Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság mintavételezést rendelt a Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályának Környezetvédelmi Mérőközpontjának akkreditált laborjától.

A kivizsgálást követően megkezdődött az elpusztult halak kiemelése és ártalommentes elhelyezése. A haltetemek elszállítása a mohácsi szennyvíztisztító telep mellett kialakított állati hulladék begyűjtőhelyre történt. Csónakmotorok üzemeltetésével, valamint a Bédai szivattyútelep szivornyás üzemű vízpótlásával a holtág oldott oxigén tartalmának emelését célzó oxigénbevitel megtörtént.

A védelmi gyakorlaton a szimulált eseményekre DDVIZIG és OVF védelmi törzse intézkedett és dokumentált. A műszaki ügyeltesek és védelmi egységek vezetői intézkedtek. DDVIZIG részéről 24 fő vett részt a gyakorlaton és további 10 fő (egy-egy szakcsoportok

tagjai) állt készenléltben egy esetleges azonnali intézkedés megoldására.

A gyakorlat során DDVIZIG részéről elküldésre került (VIR –ben) az alábbi dokumentum-mennyiség:

- Árvízvédelmi készütség elrendelés - 9 db
- Árvízvédekezési adatbázis (jelentés) - 16 db
- Távmondatt - 27 db
- Tájékoztató - 4 db
- SZVK (Szakasz Védelmi Központ) Távmondatt - 41 db
- SZVK (Szakasz Védelmi Központ) Tájékoztató - 86 db
- Helyi vízkár készütség elrendelés - 15 db
- Helyi vízkár napi jelentés - 3 db
- Környezeti káresemény (új káresemény) - 3 db
- Környezeti káresemény (elrendelés, napi jelentés) 10 db

VIR modulon kívül társ-szervek, külföldi partnerek felé készített egyéb dokumentumok száma 13 db volt.

A viszonylag gyors adatforgalmat (percenként volt forgalmazás) jól bírta a rendszer. Minden üzenet, jelentés célba érkezett. A gyakorlatot eredményesnek ítéltük.

Duna Nap a Tiszán

Pinczehelyi-Tátrai Tímea

PR munkatárs

Igazgatási és Jogi Osztály

Idén először, rendhagyó módon, a vízügyi szervezetek úgy döntöttek, - tekintve, hogy a Tisza is a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik - ebben az évben a Tisza partját választják a Duna Napi ünnepség fő színhelyéül.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság főszervezésében levezényelt rendezvény üzenete a Dunához csatlakozó Tisza folyó vízgyűjtőjének védelmére való figyelemfelhívás. 2016. június 28-án a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Tizsakóródon, a Túr-bukónál került sor a nagyszabású rendezvényre, melyen az ukrán vízügyi szervezetek és szomszédos önkormányzatok is részt vettek.

Magyar részről az Országos Vízügyi Főigazgatóság, a 12 vízügyi igazgatóság, a rendőrség, katasztrófavédelem és a határ menti települések is kivették részüket a vendéglátásból. A Tiszán úszó uszályon megtartott ünnepélyes megnyitó után a magyar és ukrán oldalon egyaránt szakmai előadások, főzőverseny, kulturális programok várták a meghívott résztvevőket. A rendezvényen a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság is részt vett, a többi csapathoz hasonlóan különleges halételekkel várva a hozzájuk betérő vendégeket.

Védelmi osztag gyakorlat Balatonőszödön

Balogh József

szakaszmérnökség vezető-helyettes

Pécsi Szakaszmérnökség

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 8.§. (1) e. pontja a Vízügyi Igazgatóságok részére védelmi osztag gyakorlat tartását írja elő.

Igazgatóságunk ebben az évben a kötelező gyakorlatot Balatonőszödi szivattyútelepén tartotta meg május 10-11. között.

A gyakorlaton az osztag állományából összesen 17 fő vett részt, 5 fő műszaki irányító és 12 fő gépkezelő. Megfigyelőként megtekintették a gyakorlatot a szakaszvédelem vezetők valamint árvízvédekezésre beosztott műszaki ügyeletesek is.

A kijelölt feladat a szivattyútelep szívócsatornájának mindkét partján szádfal sor elkészítése volt.

Összesen 41 db CS2M típusú lemez került leverésre vízpartról autódaru, VR3 légkalapács, légkompresszor igénybevételével.

A gyakorlat első napján az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság 3 műszaki szakembere is jelen volt, a második napon pedig vízminőség kárelhárítási feladatokat (merülő fal telepítés, olajleszedés) is végeztek a részleg szakemberei.

A feladatok kiváló alkalmat adtak arra, hogy az osztagtagok elsajátítsák, begyakorolják a szádfalverési munkákat, a gyakorlat eredményes volt.

Boros Bálint műszaki ügyintéző először vett részt a védelmi osztag gyakorlatán, tapasztalatairól így nyilatkozott:

„Csaknem egy éve dolgozom a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Pécsi Szakaszmérnökségén műszaki ügyintézőként. Tanulmányaim során elméletben már elsajátítottam a szakmámhoz kapcsolódó ismereteket,

de úgy éreztem, hogy igazán a gyakorlati végrehajtás közben tudom ezt kamatoztatni. Május közepén lehetőségem nyílt arra, hogy Balatonőszödön, a védelmi osztag vezetőjének irányításával részt vehettem egy olyan gyakorlati tevékenységben, amelyben az elméleti ismereteimet tovább gyarapíthattam. A szádfal-

falverés mellett önálló feladatot is kaptam, a vezetésemmel vízkárelhárítási gyakorlatot végeztünk, egy feltételezett olajszennyezés megszüntetésére. A pécsi, nagyatádi, barcsi és kaposvári kollégák közreműködésével, együttesen nekifogtunk a feladat végrehajtásának. Úgy érzem, hogy sikeresen megoldottuk, amely abban

erősít meg bennünket, hogy tényleges szennyeződés esetén is képesek lennénk helytállni.

A gyakorlat bizonyította, hogy az összefogás és a szakmai felkészültség elengedhetetlen feltétele a hasonló helyzetek kezelésének. Továbbá lehetőséget biztosított számomra, hogy találkozhattam a működési területünkön dolgozó más kollégákkal is.

Úgy gondolom, hogy a terepen történő gyakorlatok, és az így szerzett helyismeret elengedhetetlenül fontosak ahhoz, hogy eredményesen végezzem a munkámat.”

A munkákat a második napon, a helyszínen ellenőrizte az Igazgatóság főmérnöke. Értékelőjében elismeréssel szólt a gyakorlat szervezetségéről, elégedettségét fejezte ki az elvégzett munka minőségével és gyorsaságával kapcsolatban, megdicsérte a résztvevők hozzáállását, szakértelmét.

Pecze János főmérnök úr és a jelenlévő műszaki irányítók teljes mértékben egyetértettek abban, hogy: Rendszeresen kell ilyen szintű gyakorlatokat tartani a védelmi osztag részére (minimum 2 évente szükséges-szerű).

Célszerű közös gyakorlatokat szervezni a szomszédos igazgatóságok védelmi osztagaival.

Növelni kell a védelmi osztag létszámát új gépész szakemberek felvételével, illetve be kell vonni az őri állományból is a gépész végzettségűeket.

Kisebbségi eszközbeszerzések, fejlesztések szükségesek: lemez megfogó, védőfelszerelések.

Magyar-horvát hordalékmérési találkozó Barcson

Pál Irina

vízrajzi referens

Vízrajzi és Adattári Osztály

Ez év tavaszán elfogadásra került a „Magyarország és Horvát Köztársaság között a meteorológiai és hidrológiai adatok kölcsönös megküldéséről a Duna, a Dráva, és a Mura vízgyűjtők tekintetében” című nemzetközi adatforgalmi szabályzat. A szabályzat megújította és aktualizálta az évtizedek óta működő adatforgalmat a két ország vízügyi szervezetei között.

A víztestek morfológiai vizsgálatának jelentősége az EU Víz-Keretirányelv előírásai szerint jelentősen felértékelődött. Ennek megfelelően a Dráva esetében is megnőtt a közös hordalékmérések szerepe. A szabályzat előírása szerint évi 6 alkalommal közös lebegtetett hordalékmérést kell végezni a Dráva közös érdekű szakaszán.

A mérések eredményeit ki kell értékelni, elfogadni és kicserélni a két ország között, a későbbi felhasználásukat megelőzően.

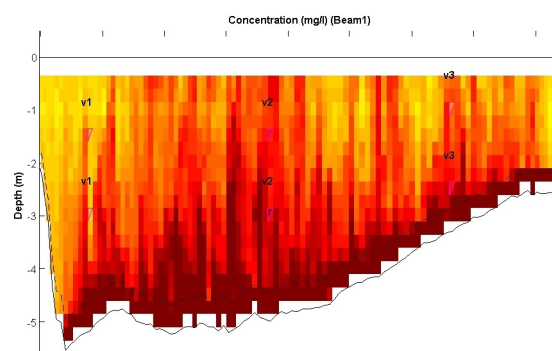
A pontosabb, könnyebb kiértékelés érdekében került sor a barcsi hordalékmérési találkozóra a közös mérés napján. A mérés és feldolgozás módszertanának egyeztetése volt a találkozó célja.

A folyó lebegtetett hordalékának mérését már évtizedek óta végzik a horvát és magyar szakemberek. A Dráva barcsi és drávaszabolcsi szelvényében 1961 óta vannak rendszeres lebegtetett hordalékmérések, kezdetben a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet (VITUKI), a nyolcvanas évek közepétől a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) mérőcsoportjai által. Horvát részről a Terezino-Polje, Donji-Miholjac, Botovo állomásokon történt korábban hordalékmérés, a Horvát Meteorológiai és Hidrológiai Szolgálat (Državni hidrometeorološki zavod – DHMZ) zágrábi intézete végezte ezeket.

Az elmúlt évek fejlesztései lehetővé tették mind a két ország szakemberei számára új mérőeszközök,

kiértékelő szoftverek beszerzését a vízhozam és hordalékmérések végzése és feldolgozása számára. Ezek, különösen az akusztikus elven vízsebességet mérő és egyidejűleg a keresztaszvénnyel felmérését is megoldó műszer (ADCP) alkalmazása lényeges változás hozott a vízhozam mérés tekintetében. Az elmúlt években a vízhozam mérés korszerűsödéséhez hasonlóan, a lebegtetett hordalékmérés módszertana is sokat fejlődött. Horvát és magyar oldalon beszerzésre került új ViSea DAS Office szoftver. E szoftver segítségével az ADCP mérések adataira támaszkodva lehetőség adódik a hordalékhozam és hordalék koncentráció számítására.

A kiértékelő program a vizsgált keresztaszvénnyben képes a mélység függvényében a hordalék koncentráció szelvény menti eloszlásának meghatározására.

A magyar és horvát lebegtetett hordalékmérések összehasonlíthatósága érdekében fontos, hogy a mérési hely, idő, műszerek, technológia és a kiértékelés módszertana azonos legyen. Ennek érdekében június 8-án a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Folyami Felmérő és Kitűző Szolgálat barcsi telephelyén közös gyakorlati mérésre és elméleti konzultációra került sor a munkát végző egységek (DHMZ Zágráb) és a DDVIZIG között. A találkozón egy időben, azonos pontokon szivattyús lebegtetett vízmintavételre került sor. Ezt követően a két szervezet új beszerzésekként kapott ViSea DAS Office programot tekintették át a kollégák, átadva egymásnak tapasztalataikat. A találkozón a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (NYUDUVIZIG) kollégái is részt vettek, akik a Murán azonos eszközökkel dolgoznak.

A mérési tervnek megfelelően, a jövőben végzett mérések eredményeinek kiértékelése a most egyeztetett módon történik. Az adatok kicserélésére és adatbázisba helyezésére ezt követően kerülhet sor.

Országos vízrajzi mérőgyakorlat

Csokonyavisonta - 2016. május 23-25.

Horváth Gábor

osztályvezető

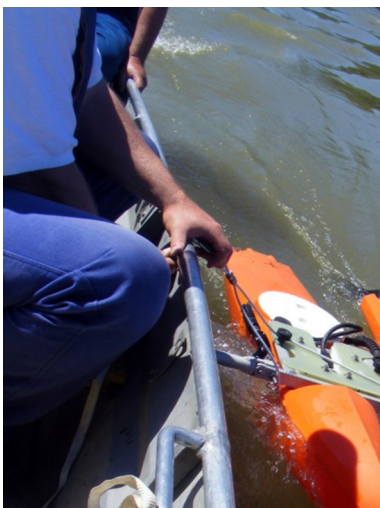
Vízrajzi és Adattári Osztály

Igazgatóságunkat érte az a megtiszteltetés, hogy az idei országos mérőgyakorlatot megszervezhette. Az 1984-től tartandó rendezvényt minden évben egy-egy igazgatóság szervezi. A több mint 30 éves hagyománnyal bíró eseményt igazgatóságunk már a 3. alkalommal rendezte meg.

A gyakorlatok általános célja: az igazgatóságokon azonos módszerekkel, műszerekkel történő mérések összehasonlítása mellett, a lehetőségek függvényében, a rendező igazgatóság számára hasznosítható mérési eredmények előállítása egy-egy nagy mérési munkát igénylő feladat elvégzésével. Ilyen gyakorlatok keretében történtek már mérések például a Balaton, Tisza tó pillanatnyi vízforgalmának mérésére is.

A „hagyományosan” a 12 vízügyi igazgatóság vízrajzi mérőcsoportja számára megtartott rendezvényen részt vettek külön meghívottként, a Budapesti Műszaki Egyetem (Budapest), az Eötvös József Főiskola (Baja) mérőcsoportjai, illetve a Horvát Meteorológiai és Hidrológiai Szolgálat (Državni hidrometeorološki zavod – DHMZ) 3 mérőegysége is.

A konkrét feladat az igazgatóságunk kezelésében lévő Dráva folyó pillanatnyi vízhozam hossz-szelvényének felvétele volt.

A vízhozam hossz-szelvény felvétele a Dráva Őrtilos - Drávaszabolcs közötti, közel 170 km hosszú, közös érdekű szakaszán 18 kereszt-szelvényben (8-10 kilométerenként) egy időben történt. Ezekben a szelvényekben mérték a csoportok a folyó vízhozamát.

A mérések csónakból, illetve a folyó feletti hidakról történtek. A méréssel egy időben vízszintrögzítésre is sor került. A rögzített pontok 3-5 kilométerenként kerültek kijelölésre. Az elvégzett munkával a Dráva középvízi vízfelszín görbéjét is sikerült előállítanunk. Ez az információ a folyó medrének, vízszállító képesség modellezéséhez ad hasznos információkat, pontosításokat.

A gyakorlat során az igazgatósági kollégákon (50 fő) kívül 60 társ igazgatósági és oktatási intézménybeli „vízrajzos” kolléga dolgozott a folyón.

A rendezvényen új műszerek bemutatására is sor került. Az ágazatban az év elején átadásra került lebegtetett hordalékelemző műszerek (Lisst-Portable XR) és az US-P-61-A1 pontintegráló lebegőanyag mintavevő terepi használatát láthattuk a BME (Budapest) dr. Baranya Sándor vezette mérőcsoportja által. A kollégák az igazgatóság barcsi telephelyén terepi körülmények között mutatták be az eszközöket, illetve annak elméleti alapjait a másnapi, csokonyavisontai előadáson ismertették.

A gyakorlaton a csoportok gördülékenyen, profi hozzáállással végezték az ismeretlen helyszíneken a mérési feladataikat. A vízhozam eredmények jó egyezőséget mutattak az egymáshoz közeli szelvényekben. A mérést végző igazgatósági csoportok ismét bizonyították, felkészültek és bárhol, bármikor bevethetőek, ha a hidrológiai helyzet ezt indokolja.

A rendezvény záróaktusaként átadásra került a „vándor vízmerce” a jövő évi gyakorlatot szervező debreceni kollégáknak.

Vízrajzi műszerek beszerzése

Kulcsár László

vízrajzi ügyintéző

Vízrajzi és Adattári Osztály

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság az „**Állami tulajdonú árvízvédelmi konstrukció KEOP-2.1.1/B/15 számú, A vizek kártételeinek elhárítását szolgáló létesítmények fenntartását és az azokon történő védekezések végrehajtását szolgáló eszköz, gép és műszer beszerzés**” tárgyú közbeszerzési eljárásban egyebek mellett valamennyi vízügyi igazgatóság vízrajzi egysége részére hidrometriai mérőeszközöket szerzett be. A mérőeszközöket ez év elején, Budapesten a Vízrajzi Mérőközpontban vették át.

A beszerzésre került műszerek három csoportba sorolhatók:

- geodéziai,
- vízsebesség- és vízhozam mérő,
- lebegtetett hordalék- és szemösszetétel elemző eszközök.

A vízrajzi mérések végrehajtásának szempontjából a vízsebesség- és vízhozam mérő, illetve a hordalék- elemző készülékeket érdemes kiemelni.

Vízhozam mérésére a meglévők mellett két további úszótesttel ellátott korszerű ADCP (TELEDYNE StreamPro 2000, TELEDYNE RiverRay 600) műszert – kis és nagyvízi mérésekhez valamint egy rögzített (beépített) TELEDYNE ChannelMaster típusú készüléket kaptunk.

Az ADCP műszereket már több éve sikeresen használjuk.

Vízsebesség mérésére egy számunkra még új, Sontek FlowTracker típusú ultrahangos műszert kaptunk,

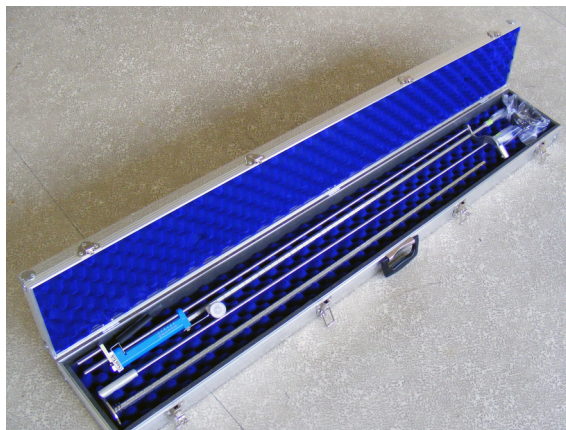
FlowTracker 4206

rúdkészlettel.

Az eszköz használatának módja hasonló a forgóműves, illetve indukciós vízsebességmérő készülékhez. A mérőfejet a szondarúdon mozgatva engedjük a mért

függély vízmélységtől függő darabszámú, megfelelő mérési pontjába.

A készülék elsősorban kis vízfolyásokon és kis vízmélységek mellett alkalmazható.

Szondarúd

A hazai hordalékvizsgálatok során igazi újdonságnak számít az alábbi két, amerikai gyártmányú lézeres elven működő lebegtetett hordalék- és szemösszetétel elemző eszköz.

LISST-100X

LISST-100X

Ilyen készüléket az IPA „*Dráva morfológiai monitoring*” című projekt keretében 2012-ben a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszéke jóvoltából már kísérleti jelleggel használtunk a lebegtetett hordalékmérések során. Akkor csupán ez az egy eszköz volt az országban. A műszer működési elve a kibocsátott lézertel szóródásának és átvitelének helyszíni mérésén alapul, amiből a lebegtetett hordalék szemösszetételére és

töménységére adhatunk becslést. Mivel a készülék mintavételi zónája közvetlenül a műszerfejnél helyezkedik el, így a szivattyús lebegtetett hordalék mintavételhez hasonlóan az eszköz adott mérési pontokra juttatása csörlő és egy megfelelő tömegű súly segítségével történik.

A hordalékmérő eszközt számítógéphez csatlakoztatva tudjuk az adatokat gyűjteni, így a mért jellemzők azonnal láthatóvá válnak annak kijelzőjén.

A LISST-Portable egy hordozható lebegtetett hordalék-kelemző műszer. Hasonlóan a fenti készülékhez, a műszer működési elve az általa kibocsátott lézernyaláb vízben lebegő szilárd hordalékszemcsékről történő elhajlásának mérésén alapszik.

A kibocsátott lézernyaláb elhajlása függ a lebegő szilárd hordalékszemcse méretétől, a kibocsátott és az érzékelő gyűrűk között mért fényerősség arányából pedig a vízminta hordalék-koncentrációjára lehet következtetni. Ennek megfelelően, az érzékelő gyűrűkkel detektált lézernyalábok alapján a vízminta szemeloszlási görbéje, a fényerősségmérő műszer segítségével pedig a hordalék-koncentráció határozható meg.

Az alapvető különbséget a két műszer között az jelenti, hogy míg a LISST-100X típusú eszköz közvetlenül a vízbe merülve végzi a hordalék elemzését, addig a LISST-Portable külön az erre a célra kialakított minta-

LISST-PORTABLE

vevő eszközzel vett zavartalan mintákból határozza meg a lebegtetett hordalék töménységét és szemösszetételét.

Mindkét készülék nagy előnye, hogy alkalmazásukkal csökkenthetők a laboratóriumi költségek, mivel meghatározott időközönként, mérési kampányonként (LISST-Portable esetében ajánlott minimum három minta) szükséges a laboratóriumi kiértékelés, mely által igazolható a műszerekkel történő elemzés megbízhatósága.

Szakmai elismerés a Víz Világnapján

Pinczehelyi-Tátrai Tímea

PR munkatárs

Igazgatási és Jogi Osztály

2016. március 22-én a Víz Világnapja alkalmából a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Pécsi Szakaszmerőnökségének vezetője - Troszt Sándor szakaszmerő - a Vízügyi Szakmai Kuratórium javaslata alapján Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült.

Elismeréséhez nagy szeretettel gratulálunk!

Víz Világnapi ünnepség

2016. március 23.

Pinczehelyi-Tátrai Tímea

PR munkatárs

Igazgatási és Jogi Osztály

2016. március 23-án a Víz Világnapja alkalmából a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy Megyei Területi Szervezetei ünnepséget tartottak Pécssett, a Baranya Megyei Önkormányzat Papnövelde utcai dísztermében.

A rendezvény reggel 9 órakor a „Vizek és mesterségek” jelmondatához kötődő gyermekeknek kiírt pályázat díjátadóival kezdődött.

A pályázaton mozaik technikával készített pályaművek vehettek részt.

Kiegészítő programként a részvevő diákok origami bemutatót és víz témában makett kiállítást tekinthettek meg, kipróbálhatták a hajtogatás művészetét.

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is méltóképpen ünnepelhették a „vizes” szakemberek és nem szakemberek együttesen a Víz Világnapját

Az ünnepi konferencián az alábbi programon vehettek részt a meghívott vendégek:

Köszöntők:

- Márk László igazgató, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság/elnök, Baranya Megyei Hidrológiai Társaság

- Nagy Csaba elnök, Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése
- Bencs Zoltán elnök, Somogy Megyei Hidrológiai Társaság
- Silvio Brezak a Duna- Dráva Vízügytő Albizottság vezetője

Bacsó Tünde színművésznő szavalata

A Magyar Örökség-díjas Pécsi Kamara Kórus műsora

Előadások:

- Ember és víz - Szemelvények a víz kultúrtörténetéből – Dr. Szlávik Lajos Professor emeritus, Magyar Hidrológia Társaság elnöke
- „Az 56-os jeges ár” - Burián Alajos osztályvezető, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Húsz éves a magyar-horvát vízgazdálkodási egyezmény – Pecze János műszaki igazgató-helyettes, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és Silvio Brezak, a Duna- Dráva Vízügytő Albizottság vezetője
- Élet az ártéren- a dunai fokok – Kövesi Sándor osztályvezető, Duna Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
- Évszázadok óta Pécs szolgálatában a tettyei karsztforrás – Szabadi Dóra hidrogeológus, Tettye Forrásház Zrt.

Filmvetítés a Hydrologia Hungarica Alapítvány digitalizált filmvagyónából

Vízügyi képzés Barcson

Madarász Zsuzsanna

igazgató

Dráva Völgye Középiskola

Áldás, vagy átok?

Sokszor elhangzó kérdés ez, ha a vízről van szó. Intézményünk, a Kaposvári Szakképzési Centrum Dráva Völgye Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma vízügyi tagozata - itt Barcson - a szakmai oktatás keretében már 45 éve az erre a kérdésre adható válaszokra készíti fel a hozzánk járó diákokat.

Jelenleg a Dunántúl egyetlen olyan középfokú intézménye a Dráva Völgye Barcson, ahol az érettségi vizsga után egy éves szakmai képzést követően vízügyi ágazathoz tartozó technikusként végezhetnek diákjaink. Jól felszerelt, elméleti és gyakorlati képzést is nyújtó szaktantermekben, tanpályán folyik a képzés. Remek szakmai gyakorlati oktatási lehetőségeket jelent a Dráva folyó és a Rinya patak közelsége.

Sok évtizedes szakmai kapcsolat fűzi iskolánkat a Vízügyi Igazgatósághoz. Jó példa erre, hogy ebben az évben a nyári gyakorlatukat diákjaink egy része a Vízügyi Igazgatóságnál töltötte. A tagozatnak fejlődése során komoly kihívásokkal kellett szembenéznie az ismeretanyag kor követelményeinek megfelelő átalakításánál, a környezetvédelem, a természetvédelem oktatásba való beépülésénél. Ebben a munkában is mindig számíthattunk az Igazgatóság segítségére. Ugyanakkor a szakmai hagyományok tisztelete is fontos szempont volt.

Büszkék vagyunk diákjaink sikeres szakmai versenyeredményeire, így Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen való kiváló helyállásra, de arra is, hogy tanulóinkról - munkába állásuk után - kedvező visszajelzéseket kapunk az őket alkalmazó cégektől.

A víz – kincs! A régi bölcsesség igazát napjaink történelmi bizonyítják: tagozatunk mind szakmailag, mind emberileg mindent elkövet, hogy vizeiket óvó, azokkal bánni tudó szakembereket adjunk a szakmának.

Vízügyi középiskolások a Duna Múzeumban

Klein Judit

ügyintéző

Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság támogatásával a Kaposvári Szakképzési Centrum Dráva Völgye Középiskola vízügyi technikus képzésben résztvevő tanulói látogatást tettek az esztergomi Duna Múzeumban, a Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum kiállításán.

A múzeum a vizes szakma történetét mutatja be napjainkig. A tárgyi eszközök, fényképek, filmek, interaktív bemutatók, makettek megtekintése után egy rövid városnézés is belefért a diákok programjába.

230 éve született Beszédes József vízepítő mérnök

Klein Judit

ügyintéző

Igazgatási és Jogi Osztály

1786. február 12. Magyarkanizsa –
1852. február 29. Dunaföldvár

A Tisza melletti Magyarkanizsán született szegény szülők harmadik fiaként. Apja, Beszédes Mátyás, szántó-vető, írástudatlan ember, anyja istenfélő asszony, aki szeretne volna, ha hét fia közül egyik pap lenne. Így a szegedi algimnázium és a temesvári főgimnázium után, anyja kérésére a csanádi püspökségre majd az egrí érseki papnevelőbe került. Azonban, mint írta „A papi állapot természeti és törvényes szabadságom elleni némely korlátaival ki nem békülhettem..”, ezért többszöri kérésére 1806-ban a papi hatóság elbocsátotta. Ezután a pesti tudományegyetemen filozófiát, matematikát, mérnöki tudományokat és mezőgazdaságot hallgatott.

Tanárai ajánlására 1811-től a Sárvíz Társulat rajzoló mérnökévé nevezték ki. 1813-ban megszerezte mérnöki oklevelét, 1814-től pedig az Eszterházy-uradalom mérnöke lett. Itt számos vízszabályozást hajtott végre Tolna, Komárom, Veszprém, Pozsony, Nyitra és Vas megyékben. Mocsarakat szárított ki, patakokat szabályozott és malmokat épített. 1816-19 között kidolgozta a Sárvíz - Sió - Kapos vidék vízrendezési tervét. Munkaerejét egyetlen terv sem tudta lekötöni, mindig több folyó szabályozásának gondolatával foglalkozott egy időben. Így közben a Rába, Ikva, Gyöngyös, Fertő, Hanság szabályozásának tervein is dolgozott. Nagy területre kiterjedő tevékenységével hamar jó hírnevet szerzett, ezért 1817-ben őt választották meg a Sárvíz Nádor - Csatorna Társulat igazgató főmérnökévé. 1819-ben a szépművészetek és filozófia doktorává avatták a pesti egyetemen, de ezzel a címmel sosem élt. 1820-ban kezdett hozzá a Sárvíz-csatorna építéséhez, mely még ma is eredeti formájában látható.

Bár legfőbb munkaterülete a csatornaépítés volt, nagyszerű vízrendezési eredményeire Ausztriában is felfigyeltek és 1827-28 között meghívták a Linz-Budweis közötti vasút egyik szakaszának építéséhez, valamint a Leopoldberg és Lert közti vonalat keresztező vízfolyások rendezéséhez.

1828-ban a Balaton sorsát döntően meghatározó rendezési tervet dolgozott ki a tó vízszintjének csökkentésére. Nevéhez fűződik a Sió első szabályozása is, aminek köszönhetően a Zala völgyében 40.000 kataszteri holdnyi terület vált hasznavehetővé.

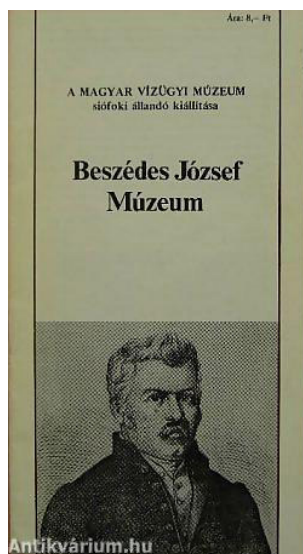
1830 táján kezdődött nagyszabású műszaki írói tevékenysége. Művei korabeli folyóiratokban jelentek meg. A „Határszók” című munkájával megteremtette a magyar műszaki nyelvet. 1831-ben a Magyar Tudományos Akadémia első mérnök tagjává választották. Műszaki

tekintély volt, így Széchenyi figyelme is ráterelődött. Együtt indultak a veszedelmes al-dunai folyószakasz tanulmányozására a Desdemona nevű hajó fedélzetén. A két nagy lélek az úton nem értette meg egymást, a megkezdett szabályozási munkák vezetője Vásárhelyi Pál lett. Beszédes munkássága azonban a gyakorlatban mégis elősegítette a dunai gőzhajózást, a fadd –bajai szakasz négy átmetszéssel való szabályozásával.

1830 márciusában hatalmas árvíz pusztított az Alföld folyói mentén. Arad megye hiába várt segítséget a kormánytól, ezért 1832-től alkalmazta Beszédest, aki elkészítette a Fehér-Körös és mellékpatakjainak szabályozási, valamint a József nádor-malomcsatorna tervét. Ez utóbbi nagy anyagi és erkölcsi sikert hozott Beszédes számára, akinek Arad megye hálából nemesi cím adományozását kérte a királytól, ezt azonban nem kapta meg. Ennek ellenére megválasztották a megye táblabírájának.

Ezután egymást érték a megbízások az Egyesített és a Nagy-Körös, a Sebes-Körös, a Berettyó és a Maros szabályozására. Az Ipoly, a Bodrog, a Felső-Tisza mentén is voltak kisebb munkái. Alig folyt olyan vízimunka, melyet nem ő irányított. Olyan pontos szintezési munkákat végzett, hogy fixpontjait több, mint száz évig használták a vízűgyes szakemberek.

Széchenyi István kezdeményezésére az országgyűlés 1840-ben törvényt hozott a Beszédes által elképzelt Duna-Tisza-csatorna építéséről. Bár a kivitelezésre egy részvénytársaság alakult, a tervet ért támadások miatt

a tőke megvonta támogatását, így a csatorna építése lekerült a napirendről. Ez a kudarc összetörte az erőselekkű embert. Közben egyéb vízügyi tervei is háttérbe szorultak, mivel az országban rohamosan haladt a vasútépítés. 1848-ig ő vezette a bécs-pesti vasútépítést, mint a Magyar Középponti Vasút műszaki igazgatója. Ekkor szervezte meg a vasút járműjavító műhelyét, a későbbi MÁVAG elődjét. 1849-ben visszavonult dunaföldvári házába, de még ekkor is dolgozott. 1851-ben a Paksi Víztársulat megbízásából a paks-bátai dunai töltéseket vizsgálta, miközben a hideg esőzésben megfázott. Rövid lázas betegség után 1852. február 29-én Dunaföldváron elhunyt. Felesége és tizenegy gyermeke közül hét maradt utána. Beszédes mélyről indult, sok nehézség árán jutott magasra munkássága során. Síkra szállt a jobbágyság felszabadításáért,

a földművelés fejlesztését az öntözéses gazdálkodás térhódításától várta. Az ország iparosítása érdekében a vízierő kihasználását, olcsó vízimalmok építését tekintette fő feladatának. A lecsapolások, hajózható csatornák építésében látta a kereskedelem fellendülésének lehetőségét. Nem tudta minden tervét megvalósítani, de amit sikerült elérnie példa nélküli és elképzeléseinek helyességét az utókor igazolta.

A Magyar Mérnök és Építész Egylet 1879-ben síremléket emeltetett tiszteletére a dunaföldvári temetőben. Siófokon róla nevezték el a Vízgazdálkodási Múzeumot. Szarvason, Dunaföldváron és Magyarakanizsán szobor őrzi emlékét. Nevét viseli a szülőfalujában található Mezőgazdasági és Műszaki Iskolaközpont, egy siófoki általános iskola, valamint az 1930-ban átadott dunaföldvári híd.

Vízügyi nyári gyakorlat igazgatóságunknál

Klein Judit

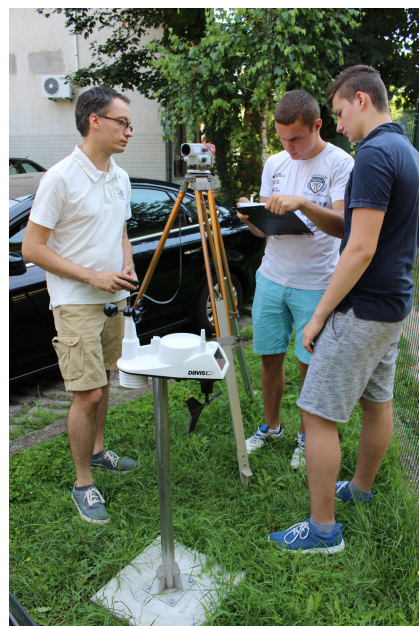
ügyintéző

Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Kaposvári Szakképzési Centrum Dráva Völgye Középiskola között létrejött együttműködési megállapodás keretében az intézmény vízügyi technikus képzésben résztvevő diákjai közül hatan igazgatóságunkon töltötték nyári gyakorlatukat. A tizedik és tizenegyedik évfolyamos tanulók három illetve négy hetet dolgoztak szakmai kollégák irányítás mellett. Különböző vízállás-, vízhozam- és vízsebesség mérései, mederszervény ábrázolási feladatok mellett időjárás- és éghajlati elemek és adatok feldolgozásával, elemzésével, állomástípusokkal, műszerekkel és műtárgyakkal is megismerkedtek munkájuk során. A Dráva töltés tartalékdeponiáinak

mérésekor betekintést nyertek a GPS technika alkalmazásába is. Bemutatásra került számukra a Magyar Hidrológiai Adatbázis, a beszélgetések során átfogó képet kaptak a vízrajzi, valamint az árvízvédelmi munkák céljairól. Így a tanév folyamán elméletben elsajátított geodéziai és hidrológiai ismereteket gyakorlati tapasztalattal is alá tudják támasztani a jövőben.

Vízi emlékhelyek – Dunai partfal, Mohács

Klein Judit

ügyintéző

Igazgatási és Jogi Osztály

A közel 20.000 lakosú Mohács Magyarország legdélebbi Duna-parti települése, a folyó torkolatától 1447 km távolságra fekszik. A város nevének hallatán elsősorban a törökök ellen vívott történelmi jelentőségű 1526-os csata vagy a télűző sokác népszokás, a busójárás jut az eszünkbe. Most azonban vízügyi vonatkozásból emlékezünk meg róla.

A Duna útja Bajánál két ágra szakad. A szélesebb Duna-ág délnyugati irányt vesz, majd derékszögben délkeletre fordul. A keskenyebb dél felé folytatja útját. A két ág a horvát-szerb határon találkozik ismét. Ahol a szélesebb, az „öreg” Duna elfordul, ott fekszik Mohács. A város területének nagyobbik része a jobb parton terül el, itt él a lakosság 95%-a. A bal parti városrész Újmohács. A várost és Újmohácsot fél óránként közlekedő kompjárat köti össze.

Itt található az EU egyetlen folyami határkikötője, melyet 2007 októberében adták át rendeltetésének. 340 méter hosszú partszakasz, valamint iparvágány is tartozik hozzá. 2017-ben egy új kereskedelmi kikötő építési munkálatai kezdődnek. A tervek szerint a két hajóállásos kikötőhöz közúti és vasúti csatlakozás és darurendszer is kapcsolódik majd.

A Duna jobb partjának védelmét a mohácsi árvízvédelmi vonal biztosítja, melynek része 1515 méter hosszon a város belterületét védő árvízvédelmi partfal. Ennek kiépítése előtt emlékezetes árvizek pusztítottak itt. 1956 tavaszán a jeges ár tarolta le a Mohácsi-szigetet, 1965-ben pedig a csapadékos nyár következtében létrejött árhullám miatt kellett hónapokon át homokzsákokkal megemelni a töltést. A védelmi szakasz fejlesztése az 1965-ös ár levonulása után kezdődött és 1973-ban fe-

jeződött be. A munkálatok során új nyomvonalon, 424 méter hosszú szakaszon, részfalas technológiával épült fel az új árvízvédelmi fal. A város beépítettsége miatt azonban ezt a módszert nem lehetett a városi partfal teljes hosszában alkalmazni, részben ezért halasztódott későbbre a teljes rekonstrukció, amely végül 1989-92 között valósult meg. A síkalapozású talpas vasbeton támfal tervezési és kivitelezési munkálatait a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság látta el. A tervező Szentesi Flóriánné, az építésvezető Csordás Tibor, a műszaki ellenőr Szomolányi Tibor voltak. A létesítményekbe 6.900 m³ betont építettek be. Az árvízvédelmi fal alsó és felső sétányain díszítőelemek és világítótestek is helyet kaptak, elősegítve a városképhez való esztétikus illeszkedést.

A védművön elhelyezett informatív bronztábla tanúsága szerint, az a mértékadó árháztűrésnél 1,2 méterrel magasabbra épült, hiszen sosem lehet tudni, mikor érkezik egy minden eddigig meghaladó árhullám.

Az elkészítését követő évben újabb emléktáblával gazdagodott a partfal. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Magyar Hidrológiai Társaság által alapított, Lampl Hugó (1883-1976) vízépítő mérnökről elnevezett vízügyi építészeti nívódíjat 1994-ben ítelték oda az alkotóknak.

A védelmi rendszer jól vizsgázott a 2013-as árvíz során is, feladatát azonban csak megfelelő műszaki állapotban láthatja el.

Ennek érdekében az igazgatóság szakemberei rendszeresen karbantartják a létesítményt, mint tették azt például 2013 őszén a beton támfal mentett oldali részén a vakolat javításával.

Kerékpártúra a Kis-Balatonnál

Klein Judit

ügyintéző

Igazgatási és Jogi Osztály

2016. június 4-én szombaton a Dél-dunántúli és a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóságok lelkes csapata kerékpártúrán vett részt a Kis-Balaton mellett. A két társigazgatóság közösen szervezett programja során 33 km-t kerékpároztak gyönyörű természeti környezetben.

A Zalavárról induló kör során felkeresték a Kányavári-szigetet és néhány kilátóból is megcsodálták a páratlan tájat. Végül a környék történelmét és élővilágát bemutató Kis-Balaton Ház megtekintésére került sor. A több éve megrendezésre kerülő, immáron hagyománnyá vált kerékpártúrák sorát folytatjuk, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság segítségével és részvételét ezúton is hálásan köszönjük!

Terepbejárás új kollégák számára

Klein Judit

ügyintéző

Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság terepbejárást szervezett a közelmúltban érkezett kollégák részére annak érdekében, hogy amivel az íróasztal mögött munkájuk során találkozhatnak, azt ne csak papírról ismerjék.

A szakmai tartalmú csapatépítő program során a munkatársak először az igazgatóság működési területének somogyi, majd baranyai helyszíneit keresték fel. Meglátogatták a felügyelőségeket, a műtárgyakat, valamint az elmúlt évek projektberuházásainak eredményeként született létesítményeket is.

Egy volt „vízügyes” művészeti törekvései

Pinczehelyi-Tátrai Tímea

PR munkatárs

Igazgatási és Jogi Osztály

Igazgatóságunk pécsi központi épületében május 31-től június 9-ig volt látható nyugdíjba vonult kolléganőnk - Erb Pálné Judit - festményeinek kiállítása.

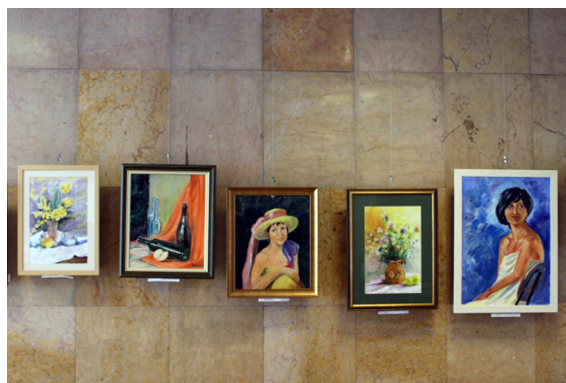

Rajz iránti szeretetét édesapjától örökölte, aki kedvtelésből festgetett.

Nyugdíjba vonulását követően vált lehetővé számára a természet – ebben a táj, az ember és a tárgyak - szépségeinek elmélyülten történő megfigyelése. A család biztatására kezdte el élményeit rajzban, festményben rögzíteni. A gyakorlat során igénye támadt képességei fejlesztésére, művészeti elméleti és gyakorlati oktatásba való részvételre. 2004 óta rendszeresen vesz részt különböző művészeti oktatásokban. A tanultakat a festőtáborok alkalmával végzett festéssel igyekezett fejleszteni, ahol biztosított volt az elkészített munkák bírálata, a jobb gyakorlat elsajátítása. A rajzolás mellett a festészetet kedveli, festményei a realista látásmódot tükrözik. Aquarellt, akril vízfestést, valamint olajfestést alkalmaz, legújabbán a pasztell technika keltette fel érdeklődését.

Évről évre rendszeresen vesz részt a pécsi Képzőművészeti Kör, az Abaligeti Festőkör, valamint a Pécs-Abaliget Festőkör foglalkozásain, azok tagjaként. Alkotótársaival művészeti kapcsolatot hozott létre a horvátországi, hlebinye-i naiv festők „nyomdokain” működő Molvai Képzőművész Körrel, ahol kiállították képeit is. Minden évben pár alkalommal, több festménnyel is részt vesz a művészeti kör által rendezett kiállításokon Elekes Lutti néven. Az elmúlt években többször is kiállított Pécsset, Abaligeten, Sárváron, Nagykanizsán, Szentlőrincen, Harkányban és a horvátországi Molván is. Első díjat nyert a Baranya megyei amatőr művészeknek kiírt pályázaton.

A rajzolás és festés számára nagyon jó kikapcsolódást jelent, amely egészséges izgalommal, kellő fáradtsággal és jó kép készítésekor megelégedettséggel, boldogsággal jár. A rajz és a festészet számára olyan eszköz, amely alkalmas a múltó pillanatok megörökítésére, mert az élet csodálatos és az idő drága kincs. Műveihez szeretettel gratulálunk!

Búcsúzunk

Horváth István

1935 - 2016

A Műszaki Egyetemen végzett vízépítő mérnök szakon, majd később folyami vízgazdálkodási szakon szakmérnök oklevelet szerzett. Munkaviszonya először a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon és a Fehérvári Vízügyi Igazgatóságon kezdődött alkalmi, rövid ideig tartó munkákkal. Tartósan 1968. február 10. óta dolgozott a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál, végig kaposvári székhellyel. Építésvezető, főépítés-vezető, szakaszmérnök. Az 1972. évi drávai nagy árvíz szakaszvédelem vezetője volt. Munkavégzésének ideje alatt döntő részben Somogy megye területén tevékenykedett. Nyugdíjba vonulása után aktívan részt vett a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy megyei Területi Szervezetének munkájában, melynek 1962-től volt tagja. A társaságban végzett kiemelkedő munkájáért, 2013-ban PRO AQUA díjban részesült.

Igazi vízügyi szakember volt, munkájában igényes, szakmaiságban korrekt, kiváló kollega és mindig segítőtő barát. Úgy hagyta itt a világot, hogy nem volt haragosa.

Törő Attila

1972 - 2016

Fájó szívvel búcsúzunk Törő Attila kollégánktól, aki 2016. július 4-én, igen fiatalon, 44. életévében hunyt el. Attila 2003 májusától, mint kéemesi gátőr, 2011-től pedig csatornaórként dolgozott a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Pécsi Szakaszmérnökségénél. Emellett lelkiismeretesen látta el a közmunka irányításával kapcsolatos adminisztrációs feladatokat is. Emlékét megőrizzük.

Ózdi Annamária versei

Dráva

Gyönyörködöm bennetek, ti ékes habok,
lágyan simogató, csendes dallamok.

Te mindig érkezel, s távozol messze
hangoddal válaszolsz a parti szelekre.

Csókot lehelsz a ringatózó fákra
cseppjeid tűzöd őszülő hajába.

Midőn aranyló ruhába öltözött a Nap
megbújt a természetet a pipacsszín alatt.

Takaróba fonva szendergett az ég,
csupán egy tücsökúr húzta a zenét.

S míg az estet hegedűdal járta át
magamba szívтам az ártér illatát.

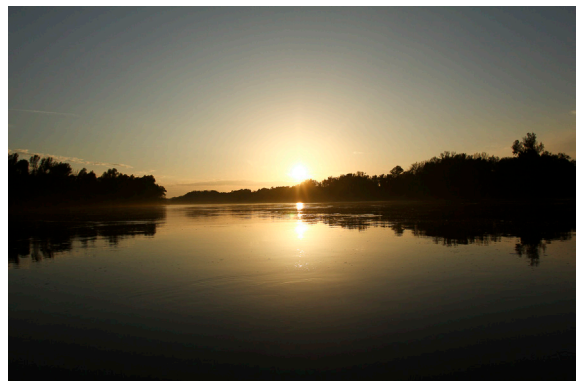
A békés nádasok csak nesztelen álltak
a tücsökúr egyre halkuló szavának.

Pusztán a csillagok tükröződő fénye
kacsintott vissza a folyó szemére.

Már alszik minden, elcsendesül az éj,
még a vén tölgy is lehajtja fejét.

A bokrok is ölelkezve aludtak el,
szuszogásukra már csak az idő felelt.

2015. május 21.

Nyári est

Aranyhajú nyári este. Még a felhő is remeg,
midőn a nap karcsú asszonya
meghajlik a föld felett.

A halványuló sugarak még beragyogják az eget,
de alattuk a kuncogó hold már
csillagjaival nevet.

Az álomszuszék kocsány is bálruhába öltözött,
égig érő ágaira
kakukkmadár költözött.

Lágy dallamát felissza a sűrű erdők mélye
s a felbukkanó rókaszemek
megcsillanó fénye.

Már alszik az erdő. Békésen szendereg,
csupán a fűtyülő szél játszik
balladát az ég felett.

2015. június 14.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Lieber Zoltán, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350

DÉL-DUNÁNTÚLI
VIZIG

